

Verkeerd verhaal over antibiotica

Het National Food Institute, onderdeel van de Technische Universiteit van Denemarken, en LEI Wageningen UR hebben het antibioticagebruik bij varkens in Denemarken en Nederland geanalyseerd. Hieruit blijkt dat in 2012 het antibioticagebruik bij varkens in Nederland zo'n 20 procent lager lag dan in Denemarken. Denemarken staat al jaren bekend om een laag gebruik, veel lager dan in Nederland.

FRANK DE VRIES

De Deense landbouwwaardigheden hebben de afgelopen jaren herhaaldelijk geroepen dat hun varkenshouders minder antibiotica inzetten dan hun Europese collega's. Zo werd door hen nog recent aangegeven dat wij ruwweg het dubbele aan antibiotica nodig hebben om onze varkens gezond te houden. Dat blijkt nu onjuist te zijn. Een nieuwe studie toont aan dat Nederlandse varkenshouders naar schatting 20 procent minder antibiotica inzetten dan hun Deense vakbroeders.

Amerika

Het Amerikaanse vakblad *Agripulse* complimenteerde in juli 2013 de Denen nog met de uitstekende wijze waarop ze het gebruik van antibiotica vastleggen op de veebedrijven. Asger Nielsen van de Deense Food en AG Council meldde met gepaste trots dat het antibioticagebruik in Nederland twee keer zo hoog is als in zijn land. Hij roemde de strikte Deense standaarden en het gebruik van het 'gele kaart'-systeem op de veebedrijven. Ook in Deense vakbladen werd het lage antibioticagebruik in eigen land geroemd en afgezet tegen het veel hogere in Nederland. Daarbij verwezen de Denen naar de Europese statistieken (EMA) die én jaren achterlopen én niet per diersoort worden gerapporteerd. De Nederlandse politiek heeft de veehouderij doelen opgelegd om het gebruik van

antibiotica te beteugelen. Zo is gesteld dat, gerelateerd aan het jaar 2009, de sectoren 20 procent reduceren in 2011 en 50 procent in 2013. Voor 2015 is de doelstelling om 70 procent antibioticareductie over alle diergroepen te realiseren.

Appels met peren

Onderzoeker Nico Bondt van het LEI was degene die nauwgezet de Deense en Nederlandse cijfers heeft vergeleken. Bondt: "Wij publiceerden een wetenschappelijk artikel in *Preventive Veterinary Medicine* (januari 2013) over het antibioticagebruik in de veehouderij. Daarin gebruikten we precies dezelfde rekenmethode voor de Denen als voor onze eigen gebruikscijfers." Naar weten van Bondt zijn er binnen Europa niet meer van dergelijke, zoals hij het zelf noemt, zuivere vergelijkingswaarden gerapporteerd. Een directe vergelijking van de nationale rapportages van beide landen is niet zinvol, aldus Bondt. "De methodes van beide landen zijn te verschillend, je vergelijkt appels met peren." Volgens Bondt kun je niet uitsluiten dat de SDA-cijfers over 2012 niet helemaal kloppen. "Die registratie staat nog in de kinderschoenen en zo'n complex systeem heeft natuurlijk te maken met kinderziektes. In Denemarken waren de VetStat-cijfers in de beginjaren ook niet foutloos."

Berekening

Onderzoeker Bondt van het LEI heeft zijn jongste landenvergelijking gebaseerd op verzamelde gegevens uit zijn wetenschappelijke artikel in combinatie met de landelijke trends in het antibioticagebruik in de afgelopen jaren. Zo bleek dat het gebruik in Nederland (Maran-rapportage) in de periode 2010 tot 2012 bijna was gehalveerd, terwijl de Denen in dezelfde periode slechts 10 à 15 procent wisten te reduceren (Danmap). Op die manier kon het verschil in gebruik worden berekend en worden geconcludeerd dat het Nederlandse gebruik in de varkenshouderij nu 20 procent onder het Deense ligt. De Denen hadden duidelijk moeite om dit bericht te slikken, weet Bondt. "Men heeft van alles geprobeerd om de cijfers te weerleggen, maar dat is ze niet gelukt." We vragen ons af of de diergeneesmiddelenwaakhond SDA ook zo ingenomen is met de bereikte reductie tot op heden en onze betere positie ten opzichte van de Denen. In een reactie laat directeur Hetty van Beers van de SDA weten dat de voorgelegde cijfers geen resultaat zijn van de analyse van de SDA. Omdat de SDA haar cijfers over 2013 nog niet heeft geanalyseerd noch gepubliceerd, vindt ze op dit moment de door anderen gepresenteerde reductiecijfers geen reden om het antibioticagebruik bij te stellen. Pas als de cijfers over 2013 in de

Het Nederlandse varken groeit met 20 procent minder antibiotica op dan het Deense.

ILLUSTRATIE: AGRIMEDIA

loop van 2014 naar buiten komen, zal de SDA met haar aanbevelingen komen, aldus Van Beers.

Politiek

De grote vraag is nu wat de politiek gaat doen met de bereikte resultaten in het reductiebeleid. CDA-Tweede Kamerlid Jaco Geurts stelt dat Nederland een gidsland is geworden voor antibioticareductie. "We hebben enorme resultaten geboekt, maar ik weet zeker dat het huidige kabinet van VVD en PvdA zijn 70 procent reductienorm voor 2015 overeind houdt." Geurts maakt zich wel zorgen: "Ik heb recent staatssecretaris Dijksma om aandacht gevraagd voor signalen van dierenartsen.

Ik hoorde dat het draagvlak onder praktiserende dierenartsen voor het nog verder terugbrengen van het antibioticagebruik (90 procent reductie wordt politiek al genoemd, red.) terugloopt, omdat deze beroepsgroep zich zorgen maakt over diergezondheid en dierenwelzijn. Ik weet op dit moment niet hoe andere politieke partijen aankijken tegen dit zorgpunt." Tweede Kamerlid Sjoera Dijkers van de PvdA ziet dit zorgpunt absoluut niet: "Een standstill in het reductiebeleid? Ben je mal, natuurlijk niet. We zijn heel goed op weg maar kunnen nog veel meer reduceren." Dijkers wil naar een nog lager antibioticagebruik op de veebedrijven. "Kijk maar eens naar de biologische varkenshouderij,

die doet het bijna zonder medicijnen." Dijkers maakt zich wel grote zorgen over de toename van het illegale diergeneesmiddelengebruik. Ze doet een oproep aan de veterinaire farmaceutische bedrijven om hun maatschappelijke functie op te pakken: "Ze investeren niet meer in de ontwikkeling van nieuwe stoffen en dat is ook een groot probleem voor de veesector."